

20. ročník celostátní soutěže „Komenský a my 2021 - 2022“

Kategorie C: „V čem spočívá hodnota osobností naší historie?“

Úvaha nebo esej

Metodická poznámka pro pedagogy

Dějiny našeho národa, ať již ty dávné nebo zasahující do minulosti, kterou prožívaly až teprve poslední generace, jsou přebohaté na mnohé osobnosti, jež se svým myšlením a činy trvale zapsaly do paměti našich lidí, a vstoupily tak do historie. Naše postoje, hodnotový systém, jímž se řídíme včetně současného práva, a mnoho dalších společenských aspektů, s nimiž se prakticky každý den setkáváme, je do značné míry výsledkem dlouhodobého společenského kvasu, v němž historické osobnosti sehrály nezanedbatelnou roli. Jejich vliv byl jak pozitivní, to jest přispěl k emancipaci našeho národa a jeho začlenění do rodiny zemí tvořících euroamerickou kulturu vyrůstající zejména z kořenů antických, židovských a křesťanských, ale i negativní. To zejména tehdy, jestliže egoisticky akcentovaly beze smyslu pro rovnováhu přechodné a krátkodobé požadavky, které v průběhu historie jen zdánlivě naplňovaly potřeby našich lidí.

Spočívá tedy hodnota osobností naší historie v tom, že ukazovaly cestu v mnohdy spletitém dějinném procesu? Je to snad jejich hluboce morální postoj a osobní příklad, jak se zachovat v mnohdy dramatických společenských turbulencích? Oslňují nás dodnes svými schopnostmi obstát a prosadit se ve válečných a mocenských konfliktech? Nebo to jsou jejich intelektuální výkony, jež zařadily náš národ k vyspělým společnostem? A co výjimeční sportovci a umělci? Zkusme se zamyslet, proč a čím k nám promlouvají až do dnešní doby. Proč někteří jedinci dosáhli nadčasovosti, ačkoliv žili v konkrétní době a prožívali její osudy, a jiní nikoliv? Bylo to jejich charisma nebo vnější okolnosti, jež rozhodovaly? Co způsobuje, že potenciální kandidát je v historii masami skutečně vyzdvižen do pozice historické osobnosti?

Organizátoři soutěže předpokládají, že pedagogové otevřou toto téma řízenou rozpravou, aby tak usnadnili studentům orientaci v těchto otázkách, motivovali je a také jim napomohli nalézt konkrétní osobnost, o níž by chtěli psát. K tomu je vzhledem ke komplexnosti tématu velmi vhodná metoda brainstormingu, která je běžnou součástí metodického vybavení budoucího studia středoškoláků na vysokých školách. Téma je také myšleno jako příspěvek k 430. výročí narození jedné z nejvýznamnějších osobností české kultury – Jana Amose Komenského.